

Verkondiging

Gemeente in de Heer Jezus Christus,

In de gemeente sluiten wij nu met het derde en laatste hoofdstuk de doorgaande lezing de brief van de apostel Paulus aan zijn medewerker Titus af. En in een gelukkig toeval en bijna als een soort demonstratie dopen wij vandaag het zoontje van een dolgelukkige Annelot en Sander. Want ja, de Doop, dat betekent wat. Het heeft te maken met christelijke normen en waarden, zo introduceerde jij, Annelot, je verlangen om hem te laten dopen. In die normen en waarden ben jij opgevoed. Daar heb je je natuurlijk wel wat van losgemaakt. Maar ze zweven nog altijd als een soort appel en rappel om je heen. Het maakt dat je je werk toch anders doet. Het niet benadert met een slechts technische blik. Maar dat je de mens daarachter ziet. Met zijn angsten en zijn pijn. Haar hoop, teleurstellingen en verlangens. Wat een slecht nieuwsgesprek met mensen doet. Wanneer je zorgvuldig gaat bespreken hoe zinvol het nog is om te blijven behandelen of dat mensen misschien toch hun eindigheid onder ogen moeten gaan zien. Of, in een constant gesprek met Sander, hoe de zorg in Nederland betaalbaar en goed georganiseerd kan blijven. Dat het kan blijven bestaan onder de enorme druk van de vergrijzing en het gebrek aan personeel. De brief aan Titus geeft hoogst concrete aanwijzingen voor een dergelijk leven in normen en waarden: maak je ondergeschikt aan de ander. Wees altijd tot een goed werk bereid. Laster niemand. Wees wars van strijd, inschikkelijk, alle zachtmoedigheid betonend jegens alle anderen.

Nou, dat is natuurlijk geweldig. Maar ondertussen werk je wel in het ziekenhuis. Maak je onderdeel uit van PwC. Daar lukt het niet altijd met inschikkelijkheid en zachtmoedigheid. Daar vindt ook strijd plaats. Daar ben je ook regelmatig ongeduldig. Daar zou je wel kunnen streven naar tijd, stilte en ruimte. Maar je staat ook onder grote werkdruk. Volgende patiënt, volgende client. Je sport en je rent het van je af. Maar soms moet je wel erg hard rennen. En de zachtmoedige omgang met elkaar? De grote broers zijn dol op de kleine Milan. En dat zal hij weten. Ze stoeien er lustig op los. En regelmatig verwonder je je erover hoe stevig zo'n baby eigenlijk is.

Wat ik maar wil zeggen: de beroemde christelijke waarden en normen, die haal je eigenlijk niet. En niet omdat je dat niet wilt. Maar omdat het leven zelf zo tegen zit. Natuurlijk wilde je bij elkaar blijven. Natuurlijk wilde je een veilige omgeving voor je kinderen creëren. Maar het leven liep anders dan je dacht. En trouwens, die christelijke normen en waarden kunnen ook iets heel beklemmends en benauwends hebben. Al ligt Alphen aan de Rijn, soms is het daar wel even zoeken naar wat ruimte en naar wat licht.

En alsof Paulus dat voorvoelt, dat mensen zich aan deze waarden en normen kunnen vertillen, dat deze waarden en normen gaan knellen omdat je ze in jouw broze en kwetsbare bestaan nooit kunt waarmaken, besluit hij aan het slot van zijn brief de zaak radicaal om te draaien. Hij zegt iets als: God was eerst. Hij is begonnen.

De brief aan Titus is vol raadgevingen. Het roept op tot liefde. Van ouderen tot jongeren. Van vrouwen tot mannen. Van mannen tot mannen. Van vertrouwen in de overheid. Van de laaggeplaatsten in de

samenleving tot de hogergeplaatsten. Van andersom horen wij helaas wat minder in deze brief. Maar het begint allemaal bij de mildheid en de mensenliefde van God. Zijn filantropie om het letterlijk te zeggen. Daaruit, uit die bron, ontspringt onze liefde tot elkaar. God had en heeft het eerste woord.

Dat is niet enkel semantiek maar dat is een wezenlijk verschil. God was het eerst. Paulus gebruikt hier een woord dat vaker valt in deze brief aan Titus. God verscheen. God kwam op toen wij om hem niet vroegen. Maar Hij had ons allang in zijn mildheid en mensenliefde gezien. Met al onze vragen, onze onzekerheden, onze twijfels. Ons verdriet en onze vreugde. En Hij verschijnt, zoals Hij ook opdook om ons aan de hand van Mozes uit onze slavernij, uit onze gevangenschap weg te voeren. Aan zijn menslievendheid ontspringt de onze.

Dat geeft rust. Dat ontspant. Niet wij hoeven te reiken naar een hoog en schier onbereikbaar ideaal. Wij hoeven niet te rennen. Wij hoeven onszelf niet te redden. Wij zijn gered. Wij zijn er al. God is aan ons verschenen in zijn mildheid en mensenliefde.

Eigenlijk is dat precies wat de Doop is. De Doop vindt niet dan pas plaats als Milan of zijn ouders voldoende blijk hebben gegeven van christelijke waarden en normen. En dat zou ik dan op een laatste zomeravond in hun mooie tuin in Buitenveldert hebben getest, als een onverwachte overhoring. Nee, met de Doop begint het leven in vrijheid, de route naar het beloofde land. Ik vertelde jullie daar in die tuin het verhaal van de bevrijding van een slavenvolk, dwars door het water van de zee, mensen op weg naar een gedroomd bestaan. En jullie vonden het mooi. Wat ontspannend, zeiden jullie. Alsof er toch iets van een last

van jullie afviel. Alsof jullie toch nog even terug waren op die heerlijke vakantie.

Maar natuurlijk is het leven niet één grote vakantie. Jullie zullen weer terug moeten, maandag al, naar het ziekenhuis, naar PwC. En veel sneller dan je wil, zul je Milan moeten afzetten op het schoolplein waar een constante oorlog woedt van allen tegen allen. Toch zullen jullie je ook daar oefenen in liefde en zachtmoedigheid. Niet omdat wij nou van die mensen zijn, maar omdat God er zo eentje is.

Het is een wonder dat mij is toevertrouwd, schreef Annelot. Ik vind dat een prachtige formulering. Je kunt daar heel technisch naar kijken en dan weet je heus wel hoe het zit, en zeker Annelot. Maar een wonder komt op je af. Dat overkomt je en precies dat geeft je vreugde.

Kijk, en dat leven in ontvankelijkheid en openheid, dat moet Titus de gemeente op Kreta leren. Dat moeten wij leren. Dat willen jullie Milan leren. Dan is er nog altijd werk aan de winkel. Maar je hoeft het niet zelf te bereiken. Het is een leven in navolging van die ene die zelf zo mild en menslievend was.

Er is blijkbaar veel in de gemeente dat een dergelijk leven in de weg staat. De brief noemt dwaze zoekertijen, afstammingslijsten en twist en strijdpunten over de Wet. Daar moet je verre van blijven, is de raadgeving van Paulus aan Titus, en waarom ook eigenlijk niet, aan de dopeling. Het is nog niet zo eenvoudig om te achterhalen waar dat nou destijds allemaal over ging. Maar vandaag zou ik zeggen: dat alles wat polariseert en polemiseert. Die hele rabiante ratjetoe van meningen en overtuigingen. Van strijdpunten, van beleid dat geen mensen meer ziet

maar slechts categorieën en cijfers. Je staat daar middenin. Je kunt je er ook nooit helemaal aan onttrekken. Maar toch moet je je er verre van houden. Je moet er niet in gaan geloven. Waar je wel in moet geloven, waar je je kinderen van moet vertellen, wat je ze moet inprenten, in uw huizen, als u onderweg bent, op niet al te schone zomerbanken in achtertuinen, dat gaat over de liefde Gods die er eerder was. Over zijn mildheid en mensenliefde. En dat wij daarom onze kinderen en wie op onze weg komen, in eenzelfde mildheid en mensenliefde zullen begroeten, ontmoeten en helpen.

Amen.